

FHS UK v Praze

Oponentský posudek bakalářské práce Lukáše Nozara: Václav Krška a jeho divadelní období (1920 – 1940). Praha 2007

Dr. Blanka Altová, historička umění, historický modul FHS UK

Téma práce L. Nozara přesahuje rámec mého profesního zaměření a vychází z pramenů a literatury, které neznám. Nemohu tedy hodnotit její faktografickou úroveň. Přistupuji k této práci tedy jako čtenářka, kterou zajímá slibovaný příběh. Dále mne z pozice mého oboru zajímá zejména metoda a jaké závěry vyplynou z porovnání umělecké tvorby a života autora.

L. Nozar v názvu i úvodu své práce tematicky i časově vymezuje zaměření své práce a podle toho také člení její obsah. Z celé práce vyplývá, že L. Nozarovi je blízké a známé i prostředí, ve kterém Krška žil a působil, zmiňuje také svou předchozí přípravu (studium divadelní vědy) a další ambice (napsání monografie o V. Krškovi). I když to jasně nepíše, předpokládám, že smyslem práce mělo být postizování vazby V. Kršky herce, divadelního režiséra a Kršky člověka, tedy „život v díle“ a naopak? Z odkazů v poznámkách vyplývá, že autor vycházel z biografické literatury o V. Krškovi, z dobového tisku, archivovaných úředních dokumentů, soukromých dopisů, privátních zápisků Kršky i jeho současníků, z pozdějších televizních dokumentárních filmů o Krškovi a také ojediněle z orálních pramenů. Autor také uvádí, že chce „postupovat metodou personalismu.“

Nemám výhrady ke struktuře práce – k řazení kapitol. I když se domnívám, že by mohla mít poněkud složitější strukturu, kdyby autor lépe utřídil a zhodnotil prameny podle druhu, místa, doby a okolností vzniku i zaměření a věnoval tomu zvláštní kapitolu v úvodu nebo v závěru. Domnívám se, že právě kvůli různorodosti pramenů by to bylo obzvláště zapotřebí a byla by to mimo jiné i příležitost uvědomit si možnosti (klady a zápory) zvoleného metodického přístupu – vytvořit tedy „zhuštěný popis“ (Geertz). Zvláště u pracovní metody, kterou si L. Nozar zvolil, by bylo žádoucí, kdyby zvláště sledoval prameny, jejichž autoři Kršku znali osobně a odlišil je od pramenů sekundárních. Přínosná by mohla též být i úvaha, do jaké míry je možné (a zda je to vůbec možné) tvořit a porovnávat na základě pramenů vytvořené obrazy Kršky člověka a Kršky umělce, v jeho době a nyní. Považuji to za úskalí současného využití metody personalismu.

Jediná zmínka o metodě, s jakou chce autor k tématu přistoupit, je pouze v úvodu: *Ve své studii postupuji metodou personalismu, tedy pod standardou Šaldova výroku „Dílo je odštěpkem osobnosti“*. Více o svém metodickém přístupu a jeho východiscích nepíše a práce samotná pak o nějaké důsledně dodržované metodě právě příliš nesvědčí. Ze zmínky o Šaldovi předpokládám, že je to tedy Černého personalismus, který se nejvýrazněji projevil v úvahách o titanismu, v jeho šaldovských studiích (např. *Myšlenka hrdinské osobnosti u F. X. Šaldy a otázka jeho duchovní podstaty, 1938*) a především v knize esejů *Osobnost, tvorba a boj (1947)*. *Osobnost je mu nejvyšší životní hodnotou, základní kategorií jeho koncepce kultury a literatury, druhou významnou kategorií pak tvořivost jako schopnost a vůle člověka tvořit a mít vztah k výsledku tvorby. I zde je Černý pokračovatelem F. X. Šaldy.* (<http://www.phil.muni.cz/fil/cesfil/studiejz/18-medai.html> 12-10-07. II. Medailony. Prostor mezi fragmenty; Václav Bělohradský).

Respektuji výběr této metody, považuji to za záležitost, o které rozhodují autor a vedoucí práce. Tato metoda má u vztahu osobnosti a tvorby ve dvacátých až čtyřicátých letech 20. století opodstatnění a mohla vést k zajímavým závěrům, kdyby byla důsledně uplatněna a korigována novějšími přístupy. Mohu se jen dohadovat, proč nebyla v práci důkladněji popsána, aplikována a využita.

V Nozarově podání má určující vliv na Krškovu osobnost a smysl jeho tvorby homosexualita a její dobové vnímání. Nevím, jestli dokážu objektivně posoudit, zda může být význam a dopad minoritní sexuální orientace člověka tak zásadní, že je možné takřka pominout vliv ostatních okolností na tvorbu a přístup k životu. V práci tato soustředěnost zdůvodněna není, předpokládám, že o tom autor promluví při obhajobě.

Cením si u této práce zaujetí tématem, schopnosti a rozhledu ve vyhledávání informací i úsilí zpracovat regionální problematiku v širším kontextu. Vnímám ji jako přípravu na podrobnější monografii, ale hodnotit mohu jen odevzdanou bakalářskou práci. Snad právě kvůli těmto ambicím by bylo žádoucí, aby autor věnoval větší pozornost stylu, jazyku a grafické úpravě svého textu. Nechtěla bych jednotlivě upozorňovat na hrubé chyby, stylistické prohřešky, četné grafické chyby (nedělá mezery po interpunkčních znaménkách), nejednotnou grafickou úpravu přímé řeči, názvů děl, zkratk atd., nedůslednou formální úpravu poznámkového aparátu a jmen autorů v seznamu literatury (některé poznámky začínají malým, jiné velkým písmenem, chybí tečky na konci vět, iniciály křestních jmen autorů někdy před, jindy za jmény). Jsou to chyby více jak časté, obvykle se

v určité míře projeví ve všech pracích tohoto druhu. Mohou být způsobeny spěchem, únavou. Nepřikládám jim zásadní význam ve svém hodnocení, ale nemohu je zcela pominout, pro jejich množství a také z důvodu, že jedním z cílů bakalářské práce má být prokázat schopnost formulovat a formálně upravit odborný text. Místy tato nedbalost je i v rozporu s autorským zákonem: U obrazové dokumentace je nutné důsledně uvádět zdroje a autory zobrazení.

Za závažnější považuji nedostatky, které dost výrazně snižují srozumitelnost a čtivost práce. Místy je text buď telegraficky úsečný nebo vyloženě chaotický. Některé věty ztrácejí smysl nebo se na sebe ani logicky nevážou. Jinde jsou tak rozsáhlé bloky citací nebo jen výčet událostí, např. z Krškova režisérského deníku (s. 26-28), bez vlastního vstupu a závěru, že vzniká dojem, že jsou to výpisky a ne definitivní autorský text. Autor střídá ve vyprávění o minulém přítomný i minulý čas. Nepodařilo se mi vysledovat, jestli je to náhodná volba nebo mi uniká vnitřní logika tohoto postupu. Obdobně nerozumím ani střídání „ich“ formy, autorského plurálu a 3. osoby. V bakalářské práci, natož v publikaci si neumím bez obsahového opodstatnění představit užití výrazů jako např. *šunt* (autorovo vyjádření v poznámce o kvalitě prstenu, který Krška daroval chlapci Ádovi), nebo že např.: *po úmrtí některých členů začal spolek vegetovat*. Nepovažuji ani za vhodné do práce tohoto charakteru vkládat v současnosti užívané floskule *coming-out, open air* ....

Postrádám také autorovo shrnutí a vyhodnocení poznatků v závěru práce. Kapitola, která nese název *Slovo závěrem*, se skládá ze dvou odstavců v rozsahu třinácti řádků a obsahuje pouze autorovy představy o budoucím pokračování v tomto tématu. Předpokládám, že i toto, spolu s vyhodnocením metodického přístupu, bude předmětem obhajoby.

Přes tyto výhrady doporučuji práci k obhajobě a pro její originalitu a badatelský přínos ji hodnotím v rozsahu 30 - 35 bodů. Hodnotit výše ji nemohu z toho důvodu, že nespĺňuje běžné očekávání u bakalářské práce: že se student naučí formulovat a upravit odborný text v souladu s běžnými normami, dokáže aplikovat a využít zvolenou pracovní metodu, jejíž výběr v textu zdůvodní a v závěru zhodnotí, k čemu díky tomuto postupu dospěl.

Blanka Altová

V Trstěnici dne 12. 10. 2007